

3.10 Canisterapie a Kynologická záchranařina

Účastníků	maximální počet 30 účastníků, tzn. 15 na jeden blok
Fyzická náročnost	II
Psychická náročnost	II, může být náročnější pro jedince se strachem ze psů
Autoři	Šárka Látalová, Vojtěch Marek
Počet uvádějících	2 lektori, nejméně 2 externisté
Čas na realizaci	2-3 hodiny
Čas na přípravu	20 min
Prostředí	velký prostor uvnitř, druhý velký členitý prostor venku či uvnitř
Rozdělení	Rozdělení na dvě skupiny

Cíle

Cílem programu je, že žák zažije setkání s živými tvory. Dozví se, jak mohou psi lidem pomáhat jak v rovině zdravotní a duševní, tak například v pátrání po zmizelých osobách a rozšíří si povědomí, jak mohou být zvířata užitečná. Žáci se dozvědí základy etologie psů - kdy je pes uvolněný, kdy může kousnout, jak se psem pracovat a manipulovat. Žákovi je nabídnuta možnost přímého kontaktu s živým zvířetem v rámci canisterapie a možnost zkusit roli figuranta při plošném vyhledávání psů. Žák si prohloubí či vytvoří vztah ke zvířatům.

Sdělení

Vím, že psi nejsou jen domácí mazlíčci, ale mohou být pro člověka velmi užiteční.

Metody

Workshop, zážitková pedagogika, diskuze.

Metody a formy

Klíčové kompetence

- Sociální a občanské schopnosti jsou rozvíjeny:
 - zažitím si přímého kontaktu živého tvora, což si ke zvířatům všeobecně vybudovat bližší vztah, který přispívá k zasazování se o práva zvířat, a jejich pohled na ně.
 - změnou vnímání těchto tvorů pouze jako domácích mazlíčků,
 - aktivním nasloucháním a kladení otázek.

Forma a popis realizace

Workshop se skládá z dvou částí:

- canisterapie - účastníci se dozví co je canisterapie, jak přítomnost psa ovlivňuje lidskou psychiku a tělo, jak psi pomáhají, dozví se informace o psím chování a správné manipulaci a mají možnost vyzkoušet si práci se psem přímo na sobě
- kynologická záchranářina - žáci získají informace o práci kynologů, kteří se psy pracují v rámci sutinového a plošného vyhledávání a přímo uvidí práci psů - od ukázek začátků výcviku až po simulaci vyhledávání, kdy jsou žáci v roli figurantů.

Uvedení

Tento program je realizován externími lektory, kteří se canisterapií a kynologickou záchranářinou profesionálně zabývají, mají dlouholeté zkušenosti v těchto oborech a mají vlastní psy, které na program přivedou.

Blok canisterapie byl veden dvěma lektorkami se dvěma psy. Blok kynologické záchranářiny byl veden třemi lektory se třemi psy. Ze zkušeností je vhodné, aby se programu účastnilo více psů, kteří se mohou střídát.

Pro tuto aktivitu je také důležitý prostor. Pro uvedení canisterapie je vhodná velká místnost velikosti cca 10×20 metrů s kobercem. Pro kynologickou záchranářinu je vhodné prostorné místo s členitým terénem, ve kterém se mohou žáci jako figuranti schovávat. Například tělocvična je zcela nevhodná. Dále je pro kvalitní uvedení vhodná galerie, ze které mohou žáci pozorovat práci psa v terénu. V ověřování byla tato aktivita uvedena v expozici VIDA! Science centra. Prostor byl velmi vhodný, nicméně expozice byla pachově velmi zahlcena a neprobíhalo dostatečné proudění vzduchu, proto byla práce v těchto místech pro psy velmi náročná. Proto se před uvedením doporučuje návštěva externích lektorů v místě konání aktivity, aby si prohlédli prostor a mohli mu přizpůsobit svůj program. Strukturu bloků realizátoři s lektory konzultují, aby byla přizpůsobena konkrétním prostorům, které jsou k dispozici a konkrétním skupinám žáků.

Alergie

Je nutné mít předem vyplněný seznam alergií žáků a tyto jedince předem informovat o aktivitě a zjistit

závažnost jejich alergie (a také jim doporučit aby si s sebou vzali své léky na alergii). Informace o alergiích žákům byly zajištěny učitelem.

Z ověřování vyplynulo, že se mezi žáky mohou vyskytovat jedinci, kteří mají strach ze psů. S žákem si realizátor v soukromí pomluví o tom, zda se aktivit chce účastnit. Pro takového jedince je vhodné první navštívit blok canisterapie, kde ke psům může získat důvěru citlivým přístupem lektora. Canisterapeutičtí psi jsou velmi jemní a přátelští a práce s nimi může být na začátek příjemnější než kynologická záchranařina, kde psi hlasitě štěkají.

Příprava

Canisterapie

Do místnosti, kde blok canisterapie probíhá, nachystáme do půlkruhu podsedáky pro všechny žáky (společný úvod) a podsedáky pro externí lektory. Dále nachystáme deky, které se budou využívat při canisterapeutické praxi s žáky. Dále nachystáme pět židlí, které budou simulovat sezení na invalidním vozíku.

Další materiál pro uvedení si zajišťuje externí lektor.

Kynologická záchranařina

Materiál pro uvedení si zajišťuje externí lektor.

Realizace

(Hodinu před uvedením upozornit případné alergiky na to, že bude probíhat aktivita se psy, aby si mohli dát medikaci. Také zjistit, jestli nějaký žák nemá strach ze psů. Realizátor se pak individuálně věnuje. Z uvedení máme zkušenost, kdy žák s panickým strachem ze psů, pomocí jemné podpory realizátora a lektora canisterapie a také díky citlivé podpoře spolužáků dokázal ležet v roli pacienta vedle dvou psů a na konci workshopu si se psy hrál.)

Aktivita začíná před místností, ve které bude probíhat canisterapie. Uvnitř místnosti jsou nachystaní externí lektoři se svými psy. Sdělíme žákům, že bude probíhat program, ve kterém se setkají se psy. Program bude mít dvě části, jedna bude pojednávat o canisterapii a druhá část o kynologické záchranařině. Každá část programu má 90 minut a bude probíhat odděleně. Po vystřídání skupin se všichni sejdou ke sdílení. Žáci budou mít příležitost pracovat přímo se psy, a to ve dvou odlišných oblastech - jak mohou psi pomáhat lidem v oblasti zdravotní a duševní a také jak psi pomáhají při pátrání po osobách.

Po příchodu do místnosti se žáci posadí na připravené podsedáky, které jsou do půlkruhu. Lektoři se představí a poté se žáci rozdělí do dvou skupin. Jedna skupina zůstává v místnosti, kde bude probíhat canisterapie a druhá skupina odchází na místo realizace Kynologické záchranařiny. S každou skupinou zůstává jeden realizátor.

Canisterapie

Lektor více představí sebe a sdělí žákům své profesionální zkušenosti. Představí také své psy. Žákům je představen koncept canisterapie a poté lektor představuje jednotlivé skupiny, které nejčastěji využívají canisterapii. Lektor žákům sdělí specifika skupin a žáci se poté na vlastní kůži vžívají do rolí klientů a interagují se psy.

- Senioři - žáci si zkouší krmení psů sloužící k tréninku koordinace a uvolňování spasmů v rukou. Vyzkouší si také polohování a aportování a dozvědí se, jak seniorům přítomnost psů pomáhá.
- Postižení - žáci zažijí další polohování, včetně polohování člověka. Dozvědí se, jak psi pomáhají postiženým lidem jak zdravotně, tak asistencí.
- Školka - žáci zažijí, jak psi pomáhají dětem předškolního věku rozvíjet motoriku, učit se barvy a tvary a také jak se chovat ke psům. Žáci zažijí jednoduché zábavné hry.

Chování psa - mnoho žáků se také zajímá o etologii psů. Lektor na svém psu ukazuje známky podráždění či nepohody, které mohou vést k tomu, že pes zaútočí. Také popisuje signály, které pes vysílá, pokud je uvolněný a spokojený.

Poté přichází prostor pro dotazy žáků. Žáci mají také možnost si se psy vyzkoušet činnost, která je zajímavá (polohování, krmení, schovávání pamlsků, povely). Tato příležitost je žáky velmi aktivně využita.

Nakonec jsou žáci vyzváni, aby ze svých těl vytvořili v místnosti překážky, které pejsci překonávají. Vytváří například překážky k přeskočení, různé tunely, podlézačky.

Počítáme s prostorem na dotazy.

Kynologická záchranářina

Pro uvedení je potřeba přítomnost tří lektorů - kynologických záchranářů.

Žáci se s lektory a realizátorem přesunou na místo konání aktivity. Program je vedený externím lektorem. Lektor sám sebe ještě více představí, jak se k práci kynologického záchranáře dostal, co mu to přináší, jaké má zkušenosti. Představí také své psy - jejich jména, věk, jejich příběh. Žáci mají prostor se se psy seznámit a pohlédnout si je.

V první části jsou žáci teoreticky seznámeni s prací kynologických záchranářů a jejich psů. Poté následuje praktická komentovaná ukázka výcviku, při které si mohou žáci vyzkoušet roli figuranta. Následně přichází chvíle, kdy si žáci mohou zkusit být v roli figurantů, kteří jsou v roli ztracené osoby.

Lektor žáky instruuje k průběhu - vždy tři studenti budou dalším lektorem ukryti v prostoru. Pokud je pes objeven, bude vedle nich štěkat a žáci na to nereagují. Ve chvíli kdy ke štěkajícímu psu přistoupí psovod, žák psa odmění pamlsky v krabici a hlasitě ho slovně pochválí. Ostatní žáci jsou na galerii a sledují práci psa v terénu. S žáky je přítomen lektor, který popisuje práci psa a komentuje ji. Vyzkoušet si roli figuranta mají všichni žáci.

Na konci programu mají žáci prostor na dotazy.

Uzavření

Po vystřídání obou skupin žáků na canisterapii a záchranařině se žáci, externí lektoři a realizátoři setkávají v sále. Všichni si sedají do kruhu, psi se volně pohybují mezi žáky. Žáci mají příležitost se ještě obrátit na externí lektory se svými dotazy, postřehy, či čímkoliv, co by jim chtěli sdělit. Následuje sdílení, které realizátor vede pomocí otázek. Otázky přizpůsobí vlastnímu pozorování chování a zapojení žáků do aktivity.

Příklady otázek:

- Jaký byl váš nejsilnější zážitek?
- Co pro tebe byla největší výzva?
- Zažil jsi nějaký aha moment?
- Co nového ses naučil a dozvěděl?
- Co si odnášíš?

Žáci sdílejí své prožitky. Poté se žáci loučí s externími lektory a jejich psy. Děkuji za sdílení. Teď je čas se lektory a jejich psi rozloučit.

Poznámky

Při jednom ověřování byla v tomto bloku zařazena pouze canisterapie. Ze zkušeností je lepší zařadit také kynologickou záchranařinu, jelikož pak práce se psy dokáže oslovit větší množství žáků. Dalším důvodem je menší počet žáků v každé skupině a lektoři se jim mohou věnovat více individuálně.

Program se dá velmi dobře provázat s aktivitou [Práce se strachem](#), kdy se lektoři mohou individuálně věnovat jedincům s velkým strachem ze psů. Z uvedení máme zkušenost, kdy účastník s panickým strachem ze psů, pomocí jemné podpory lektorů a použitím nástrojů z výše zmíněného bloku, a hlavně díky citlivé podpoře spolužáků dokázal ležet v roli pacienta vedle dvou psů a na konci workshopu se psi hrál.

V prvních dvou uvedeních se programu účastnily dvě lektorky s celkem třemi psy, a odehrával se pouze blok canisterapie. V rámci dalších dvou uvedeních jsme testovali zařazení i kynologické záchranařiny. Toto zařazení bylo velmi pozitivně hodnoceno. Účastníci pracovali se psy v menších skupinkách a také viděli psy z různých úhlů pohledů - jako mazlíčky, jako pomocníky při práci se seniory, malými dětmi či postiženými osobami, naučili se o chování psů a vyzkoušeli si na vlastní kůži být v roli pacientů, tak viděli jak se psi učí vyhledávání osob a jak pracují v terénu. Poslední dvě uvedení byly v tomto lektorském složení, které fungovalo: Canisterapie - 2 lektoři, 2 psi / Kynologická záchranařina - 3 lektoři, 3 psi.

Lektory je vhodné kontaktovat v blízkosti místa uvedení. Doporučujeme se s nimi sejít, aby jim byl popsán koncept projektu a co od nich a jejich workshopu očekává, co by měli předat. Na struktuře teoretické i praktické části jejich workshopů jsme se domluvili, a lektoři lekci poté sami zpracovali a předali lektorům ke korektuře. Schůzka je také vhodná kvůli prostoru, kde bude program uváděn. Na první uvedení záchranařiny jim byl prostor pouze popsán a při samotném uvedení měli psi velké problémy s prací v terénu (expozici), v důsledku velkého pachového zahlcení a nedostatku proudícího vzduchu.

Metodický důvod aktivity

Tato aktivita je zařazena kvůli přímému kontaktu se zvířetem. Pochopením jejich chování a prožíváním jejich přítomnosti se žákům zvířata stávají bližšími a jsou otevřenější tématům zabývajícím se složitostí světa jako celku, s důrazem na vztah lidí a zvířat.

Variantní podoby

Při příznivém počasí a vhodném terénu je možné uvést kynologickou záchranářinu venku. Je vhodné variantu konzultovat s konkrétním lektorem, který aktivitu zajišťuje.

Pomůcky a materiál

Položka	Počet	Popis
Deky	15	Deky na příjemnější ležení na podlaze pro praktickou část canisterapie, na překrytí

Další materiál který je potřeba zajistit - po domluvě s konkrétními externími lektory.

Přílohy

Aktivita nemá přílohy.

From:
<https://mscb.vida.cz/> - **MSCB**

Permanent link:
<https://mscb.vida.cz/skolam/zvirata/aktivita/10/3>

Last update: **2020/11/27 10:05**

